

NEDERLANDSE ASSOCIATIE VOOR PODIUMKUNSTEN

Tweede Kamer der Staten Generaal
Aan de Cultuurwoordvoerders van de Vaste Commissie OCW

Amsterdam, 11 juni 2020

kenmerk: 20-020

Onderwerp: reactie op advies Raad voor Cultuur Cultuurnotaperiode 2021-2024

Geachte cultuurwoordvoerders,

We staan aan de vooravond van een nieuwe Cultuurnotaperiode. De Raad voor Cultuur heeft zijn advies uitgebracht en daarmee aangegeven hoe de BIS er vanaf 2021 uit zou moeten zien. Op 29 juni a.s. debatteert u over de impact van de corona crisis op de cultuursector en het BIS-advies met de minister. Als vertegenwoordiger van vele (toekomstige) BIS-producenten én Fonds Podiumkunsten (FPK) gefinancierde producenten delen wij in deze brief een aantal belangrijke bevindingen met u ten aanzien van de situatie van de podiumkunsten nu en in de toekomst. We vragen uw aandacht voor de dubbele mokerslag die de sector podiumkunsten de komende jaren te wachten staat, door de korting op het Fonds Podiumkunsten en de impact van corona. Daarna gaan we in op het advies van de Raad voor Cultuur. We spreken graag op korte termijn met u over mogelijke oplossingsrichtingen voor de knelpunten die wij signaleren.

Dubbele mokerslag podiumkunsten door korting op budget FPK en Corona-crisis

Alarmerende situatie middenveld podiumkunsten

Het Fonds Podiumkunsten krijgt per 2021 een forse korting van € 8,6 miljoen op het budget voor de meerjarige regeling. Deze korting wordt niet opgelost door de nieuwe BIS¹. De brede basis van ons veld wordt gefaciliteerd door het FPK, dáár zitten de makers die met hun artistieke signatuur de pluriformiteit van het bestel inkleuren. Liefst buiten de lijntjes.

In haar uitgangspuntenbrief stelde de minister nog dat het van belang is dat de fondsen in hun instrumentarium *en budget* goed worden uitgerust om dit te blijven doen². Dat er straks zoveel minder budget is bij het fonds leidt – in combinatie met de gezelschappen en ensembles die geen plek in de BIS hebben bemachtigd - onherroepelijk tot een forse krimp van onze sector en een substantieel verlies aan werkgelegenheid.

Impact Corona op middellange termijn niet te overzien

Allereerst een woord van dank voor alle inspanningen die tot nog toe geleverd zijn door u en door het ministerie van OCW om te voorkomen dat de schade in de cultuursector door de

¹ Er blijft na het advies van de raad voor €43,85 miljoen aan aanvragen bij het FPK over, op een budget van €20 miljoen. Kortom, de overvraag is nog steeds enorm en de uitval gaat (bij ongewijzigd budget) ook enorm zijn.

² *Uitgangspunten Cultuurbeleid 2021-2024*, p.17.

NEDERLANDSE ASSOCIATIE VOOR PODIUMKUNSTEN

Corona-crisis onherstelbaar groot wordt. We zijn erg blij met deze steun voor de korte termijn. Ook zijn we groot voorstander van het voorstel van de Raad voor Cultuur om instellingen de ruimte te geven om nieuwe vormen te vinden om flexibel en weerbaar te zijn in extreme situaties zoals de huidige Corona-crisis.

We maken ons echter zeer grote zorgen over de dubbele mokerslag die de podiumkunstensector te verwerken krijgt³. We kunnen nog totaal niet overzien wat de impact van de Corona-crisis gaat zijn op de middellange termijn, maar én de beperkingen ten aanzien van theaterbezoek, én de economische crisis die ons grotendeels nog te wachten staat, én een uitval van 30 á 40 gezelschappen bij het Fonds Podiumkunsten ten opzichte van de huidige periode, gaan ons keihard raken.

We pleiten er dringend voor dat u het Fonds Podiumkunsten in staat stelt om het brede middenveld op orde te houden. Zodat naast de artistieke pluriformiteit ook de werkgelegenheid daar, waar ook heel veel zzp'ers werkzaam zijn, voor de komende periode in de basis gegarandeerd is. De korting van € 8,6 miljoen moet ongedaan worden gemaakt.

Advies Raad voor Cultuur: algemene bevindingen

Uitbreiding BIS positief

Over het geheel genomen zijn we positief dat de basisinfrastructuur per 2021 wordt versterkt en verbreed, en dat er ruimte is gemaakt voor vernieuwing in de BIS. De lang gekoesterde wens van het veld om behalve jeugdtheater ook andere disciplines in aanmerking te laten komen voor een plek in de BIS, wordt grotendeels verwezenlijkt, evenals de verbreding van het muziekspectrum met ensembles. Ook de vijftien ontwikkelingsfuncties in de basisinfrastructuur juichen wij toe.

Onderscheid BIS en FPK diffuus: op alle lagen knelt het systeem

Het onderscheid tussen functies in de BIS en aanbod bij het Fonds Podiumkunsten is in de huidige praktijk al niet altijd helder; in de komende beleidsperiode lijkt dit nog diffuser te worden. BIS en Fonds hebben in theorie ieder hun eigen functie in het bestel en zijn complementair aan elkaar. Hoewel de BIS is uitgebreid, blijkt er nog steeds veel kwalitatief BIS-waardig aanbod te zijn waarvoor geen plek (meer) is in het systeem. Het Fonds Podiumkunsten is geen vangnet voor de BIS; het fonds heeft de taak voor vernieuwing en doorstroming te zorgen en hanteert andere criteria dan de raad.

Dit leidt tot de schrijnende situatie dat zeer gerenommeerde en goed functionerende instellingen buiten het systeem vallen, met verstrekkende gevolgen. Het kan betekenen dat instellingen die van cruciaal belang zijn voor de betreffende discipline / genre (dans, oude muziek, koormuziek, jeugdmuziek), voor de uitstroom vanuit de mime- en theateropleidingen (productiehuizen), of die specialist zijn in hun niche (poppentheater), verdwijnen. Dat is

³ <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/05/15/corona-en-geen-subsidie-dat-is-een-dubbele-mokerslag-a3999899>

NEDERLANDSE ASSOCIATIE VOOR PODIUMKUNSTEN

schadelijk voor de keten en zorgt voor stagnering van de ontwikkeling van de podiumkunsten op de middellange termijn.

De codes: meerkosten fair pay gezamenlijke verantwoordelijkheid

Het is spijtig dat de Raad voor Cultuur de reflectie op de codes bij veel aanvragen ondermaats vindt; er is wel degelijk veel aandacht aan besteed om binnen de beperking van het aantal woorden een coherent verhaal op te stellen. Het voorstel voor een *midterm review* is wat de sector betreft een goed instrument om hier in gezamenlijkheid op voort te bouwen.

Ten aanzien van fair practice onderschrijven de producenten de constatering van de raad dat het noodzakelijk is dat ook de politiek haar verantwoordelijk neemt. De sector kan de consequenties van de WAB en de wet DBA, en de meerkosten van *fair pay*, niet geheel zelf dragen zonder in een zware neerwaartse spiraal terecht te komen. Wij wijzen er graag op dat in dit verband ook de rol van de podia van groot belang is; die wordt in dit advies buiten beschouwing gelaten.

Borging van erfgoed, reflectie en debat essentieel voor sector

We willen benadrukken dat we als sector een platformfunctie voor vakinhoudelijke ontwikkeling op basis van het erfgoed van de podiumkunsten absoluut noodzakelijk vinden. De dramaturgen van de grote BIS-theatergezelschappen hebben hier in het verleden een brandbrief over geschreven aan de minister, en op verschillende manieren hebben wij hier als NAPK aandacht voor gevraagd. We kunnen als branche niet nóg eens vier jaar zonder fundamentele ondersteuning op het gebied van (sectorbrede) artistiek-inhoudelijke ontwikkeling⁴. Het is wat ons betreft eerste prioriteit dat dit platform de noden en behoeften van het veld bedient, nog boven doelstellingen die vanuit het ministerie worden opgelegd ten aanzien van de Nationale Strategie Digitaal Erfgoed.

Voor de toekomst: vereenvoudiging en verlenging

Gegeven bovenstaande constatering dat het onderscheid tussen BIS en fonds(en) onze sector in een kunstmatig schisma duwt, waarbij de gronden waarop dat onderscheid wordt gemaakt niet altijd helder zijn, vinden we het belangrijk om nu al aan te kaarten wat in onze optiek nodig is in de periode ná 2024. Voor de podiumkunstensector is een gelijk speelveld gewenst, waarbij het bestel integraal benaderd wordt.

Daarnaast constateren we dat de aanvraagprocedures buitensporig zwaar worden bevonden; veel producenten moesten voor twee, soms drie of zelfs vier subsidieloketten een aanvraag indienen, die allen andere criteria, andere zwaartepunten en een variërend aantal toegestane woorden hanteerden. De administratieve druk op de organisaties is onverminderd hoog en dat moet echt anders. Graag wijzen we op Groningen als voorbeeld hoe het óók kan. Deze werkwijze verdient landelijk navolging.

Verder pleiten we er opnieuw voor om de subsidieperiode te verlengen naar zes jaar; de cyclus van aanvragen en verantwoording volgt nu zo snel op elkaar dat het door velen wordt ervaren als een mallemolen, waarin nauwelijks rust en ruimte is voor de inhoud en het creatieve proces.

⁴ Voor 2012 vervulden Theater Instituut Nederland en Muziek Centrum Nederland deze functie.

NEDERLANDSE ASSOCIATIE VOOR PODIUMKUNSTEN

In geen enkele andere branche wordt het bestaansrecht van bedrijven en organisaties elke vier jaar fundamenteel ter discussie gesteld.

Tot slot

We zien dat het gesprek over strategische samenwerking met podia, duurzame verdienmodellen en toekomstbestendigheid van ons hele veld moet worden voortgezet. We zijn hier als brancheverenigingen in de podiumkunsten al druk mee bezig maar we verbreden dit gesprek graag met de raad en met u als cultuurwoordvoerders.

Voor de korte termijn kijken we graag eerst samen met u naar mogelijke oplossingen voor de knelpunten die we in deze brief signaleren. We nemen contact met u op voor een afspraak.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'M. Terpstra', written over a horizontal line.

Mirjam Terpstra
Directeur NAPK

cc. Raad voor Cultuur, Minister van OCW, Fonds Podiumkunsten